

Висновки. Таким чином, дистанційне навчання міцно увійшло в освітній процес закладів загальної середньої освіти. І саме від керівництва закладу та педагогічних працівників залежить правильна організація дистанційного навчання. Звісно, дистанційне навчання має свої переваги та недоліки. Перевагами є можливість використовувати велику кількість ресурсів та джерел для навчання; постійний доступ до матеріалів; нагода навчатися в зручних умовах; економія часу на дорогу та збори; більша зацікавленість і включеність батьків у навчання; можливості для організації креативних завдань.

Недоліками дистанційного навчання є те, що така освіта розрахована на самостійних дітей; низький ступінь концентрації у дітей молодшого

шкільного віку, (не сприймають інформацію більше 10-20 хвилин); велике навантаження на зір; моральне навантаження на вчителів, коли немає постійного зорового контакту з учнями; учителям потрібно залучати новий методичний матеріал: презентації, відеоматеріали тощо; відсутність соціалізації.

Слід також зазначити, що в межах своєї автономії заклад загальної середньої освіти самостійно визначає механізм моніторингу й контролю якості дистанційного навчання в закладі освіти. Спосіб, у який керівник закладу здійснюватиме контроль за виконанням освітніх програм учнями та педпрацівниками, схвалює педагогічна рада закладу загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» URL: <https://base.kristti.com.ua/?p=5895>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#>
3. Лист МОН України «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» від 23.03.2020 №1/9-173 URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-pid-chas-karantinu>
4. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
5. Організація платформи дистанційного навчання за допомогою сервісів Microsoft Office 365 Education. URL: <https://liko-school.kiev.ua/images/professional-achievements/Scherbakov.pdf>
6. Наказ Міністерство освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/print>

І. ГРИНЕНКО, Є. КОВТУН

ЩОДЕННИК КЕРІВНИКА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ: ОКУПАЦІЯ ТА ДЕОКУПАЦІЯ

24 лютого 2022 року... Життя розділилось на до і після цієї дати. Війна... Вона застала кожного з нас на світанку. Розгубленість, страх, нерозуміння як, це могло статися з нами у 21 столітті...

Коли дізналася про вторгнення, відчула цілий спектр емоцій, але, разом з тим, я знала, що колектив садочка чекає на мої розпорядження. Розуміючи, що війна викликає відчуття

безпорадності й незахищеності, як у дітей, так і у дорослих, підтримати колег я могла власною стійкістю та спокоєм. Отож, після розмови з начальником відділу освіти, зв'язалася зі своїм трудовим колективом, пояснила що з введенням воєнного стану освітній процес у нашому садочку тимчасово призупинений, попросила повідомити про це батьків наших вихованців.

25 лютого о 9.00 ранку, мені стало відомо, що був бій неподалік нашого садочка і російські військові відступили покинувши на деякий час місто. В цей день я забрала із садочка всю документацію, що містила в собі дані про працівників закладу, а також сім'ї вихованців; забрала комп'ютер, у якому містилася важлива інформація.

А далі, були дні під обстрілами, в укриттях. Постійно перебувала на зв'язку з працівниками дитячого садка. Порадилися із адміністративним корпусом закладу щодо надання підтримки колегам, батькам, людям які потребували допомоги. Вихователь-методист та психолог розробили рекомендації для вихователів щодо роботи з батьківськими колективами. Практичний психолог надавала психологічну підтримку працівникам закладу у Viber спільноті КЗДО «Ромашка». Актуальними були консультації на теми: «Самодопомога при стресі», «Панічна атака: способи подолання», «Дихальні вправи для заспокоєння», «Як самостійно собі допомогти, якщо зашкалює тривога?» тощо. Такі консультації надавалися, як очно, так і у форматі онлайн. Разом із практичним психологом налагодили психолого-педагогічний супровід в батьківських групах у Whats App та Viber. Надавалися поради, консультації, як полегшити стресовий стан у дітей, запобігти ПТСР, стабілізувати емоційну сферу, зняти напругу: «Що говорити дитині у тривожний час?», «Ігрові вправи для зняття напруги під час гучних звуків, що лякають», «Що потрібно дитині щоб відчувати емоційну стабільність», «Ігри разом з дитиною в укритті» тощо.

Згодом ми зрозуміли, що місто повністю окуповане, російські війська розграбували та розгромили магазини, невеличкі крамнички і навіть ятки. Жителі Тростянця опинилися у скруті, нестача продуктів харчування, засобів гігієни, ліків гнітила і дорослих, і малих. В садочку ж на той час був запас продуктів, ліків, гігієнічних засобів. Порадившись із працівниками у спільноті Viber ми вирішили допомогти людям, які найбільше потребували такої допомоги. Для початку, попрохала колег виявити найбільш нужденних людей свого мікрорайону. Незважаючи на щоденні ризики, наші працівники змогли забрати та передати нужденному населенню найнеобхідніше. Прийшлося у деякій мірі стати соціальними працівниками, адже багатьом людям необхідна

була допомога і фізично, і психологічно. Допомогти вправитися по господарству, прибрати та приготувати їжу людям з інвалідністю, літнім людям – стало нашим завданням. Адже, тих людей, які допомагали раніше, їх просто не було в окупованому місті з різних причин: евакуювалися, бо рятували дітей, не змогли доїхати через окупацію, пішли захищати країну тощо.

Тривалий час наше місто лишалося без світла і зв'язку. І то був час інформаційного голоду і безпорадності. Люди шукали бодай якусь інформацію через радіоприймачі. Так, на початку березня стало відомо, що організовують «зелені коридори» для евакуації. Багато знайомих, колег вирішили їхати. Я намагалася постійно моніторити переміщення працівників. Так, вже на 20 березня 70% персоналу покинули місто. Але, такі «коридори» не завжди були безпечними, тростянчани потрапляли під обстріли. Були такі, що втративши все: кошти, документи, необхідні дорожні речі та телефони, поверталися назад до Тростянця.

Отож, наші педагоги постійно збирали інформацію про родини вихованців, хто виїхав, хто залишився. З'ясовували, кому потрібна допомога, підтримка. У міру можливостей допомагали. Продукти у садочку закінчилися, але у кожного були домашні запаси, отож ділилися та розраджували один одного.

Особливо окупанти лютували на початку березня. Обстріли були дуже щільні. Ставало все більше зруйнованих будинків. Люди гинули і в будинках, і просто на вулицях. Все частіше місцем укриття став домашній погреб...

8 березня, Свято жінки, матері... Згадки про мирне життя у цей день були особливо відчутними. Сама собі думаю: – Не піду до погребу, чого я маю іти зі своєї хати? Зроблю собі подарунок! Подарунок виявився справжнім... Подарунок долі! Бо, якби пішла, то вірогідність того, що потрапила б під обстріл у дворі дуже висока. Посипалися вікна, спотворені двері у моїй оселі – наслідки ворожої атаки. На ночівлю мене прихистила подруга...

Чи не задумувалась виїхати? Задумувалась... і навіть тривожна валіза була наготові... Щось тримало. Старенькі батьки, колеги, німецькі сусіди, а ще відповідальність керівника та непохитна віра у те, що Тростянець звільнять!

І цей день настав. Проте, ми не відразу дізналися, що окупанти під тиском української

армії покидають місто. Зв'язку не стало зовсім, навіть старенькі радіоприймачі мовчали... 26 березня ми з колегами, як завжди, розносимо воду стареньким у приватні будинки, робили це щодня. Від колодязя у відерцях, пляшках до хат людей, які не могли це робити самостійно. Затим і розраджували стареньких. Говорили про життя в окупації, підтримували, вселяли віру, хоча і самим було моторошно без належної інформації. То якраз біля колодязя зустріли чоловіка, у якійсь незвичайній касці, запитали: – Що то у вас за каска?

– Дівчата, нас звільнили! Тростянець вільний! Там, біля Шоколадної фабрики (а там був штаб «руських») вони так драпали, що по дорозі погубили свої речі...

Кинувши набрані пляшки з водою прямо біля колодязя, ми на radoщах не йшли, а бігли до фабрики і дуже швидко вже були на тій вулиці... Росіяни лишили по собі стільки сміття та бруду, що донині чисту і світлу вулицю не впізнали відразу, проте радості не було меж... Не було страху перед тим, що саме тут може бути вибухівка, не було відчаю, що тепер робити зі згарищем фабрики, була тільки безмежна радість від того, що цей день настав, що місто вільне, люди вільні! Почали один по одному передавати цю новину. Люди раділи, обнімали один одного. Донині вулиці, що до цього були пусті і безмовні, почали оживати. Люди виходили з домівок і раділи, просто раділи!

Згодом була зустріч з українськими військовими. Наші бійці тимчасово перебували у садочку. Ми з колегами надавали посильну допомогу визволителям: готували їжу, прали речі, забезпечували теплим одягом, ковдрами, матрацами, гігієнічними засобами. Частина колективу була залучена до волонтерської діяльності в центрах гуманітарної допомоги. На знак вдячності керівництво 5 прикордонного загону Державної прикордонної служби України нагородило наш колектив Грамотою за активну життєву позицію.

Багато місцевих жителів почали повертатись додому намагаючись, відновити звичайний розпорядок дня. Отож, постала нагальна потреба у відновленні роботи закладів дошкільної освіти. Тому, за розпорядженням міського голови наш садочок «Ромашка» мав відновити роботу за очною формою навчання.

Приємним фактом стало те, що більшість

працівників дитячого садка також повернулися до звільненого міста і вийшли на роботу для того, щоб підготувати заклад до зустрічі дітей. Ми консолідували зусилля всіх учасників освітнього процесу задля забезпечення необхідних умов для, повноцінної соціалізації дитини й створення безпечного освітнього середовища у воєнний час.

Всі разом приводили до ладу групові кімнати, територію садочка та підвальне приміщення. Перше питання, яке потребувало вирішення – це безпека. Тому, було облаштоване укриття для перебування під час обстрілів, якими росіяни нагадували про себе.

Підвальне приміщення старалися адаптувати під звичні умови перебування малечі у садочку, щоб діти почувалися комфортно, вільно переміщувалися та знаходили собі зайнятість за інтересами та уподобаннями. Отож, облаштували осередки таким чином, щоб укриття, нагадувало групову кімнату. Так, для дітлахів з'явився осередок художньо-практичної діяльності, де діти мають змогу ліпити, аплікувати, малювати, конструювати, та грати в настільно-друковані ігри. До осередку сенсорного розвитку вмістили полісенсорні ігри та матеріали для вправлення у шнурівці, плетенні косичок тощо. У природничій зоні містяться матеріали для проведення елементарної дослідницької діяльності. А ще, у нас з'явився спортивний осередок: обручі, скакалки, ростомір, бродилки та класики діти дуже люблять. Зона відпочинку містить зручні ліжка, настінний екран для перегляду медіапродуктів та зручні лави. В укритті є також все необхідне для надання першої медичної допомоги. Занесли воду та сухі продукти харчування з довготривалим терміном придатності. Підготували горщики, поки тут немає санвузла.

У колективі була проведена роз'яснювальна робота стосовно того, як себе поводити під час тривоги, інструктажі з техніки безпеки та надання першої допомоги.

26 квітня 2022 року садочок відновив свою роботу. Була відкрита чергова група з короткотривалим перебуванням. Тростянецька міська рада повністю забезпечує дітей що перебувають у садочку безкоштовним харчуванням. Активізовано психолого-педагогічний супровід усіх учасників освітнього процесу. Практичним психологом закладу для колективу були проведені тренінги: «Психологічна стійкість»

техніки зцілення», «Способи знаходження ресурсу для відновлення в умовах військових дій». Продовжуються надаватися консультації для подолання ПТСР. У батьківських групах Viber проводиться просвітницька і консультативна робота на теми: «Підтримка батьками дітей що переживають посттравматичний стрес», «Стратегії допомоги тривожній дитині». Надається інформація щодо проведення ігор, дихальних вправ, тактильних ігор. Застосовуються арт-терапевтичні методики на подолання нервового напруження, стресу, посттравматичних розладів у дітей в умовах воєнних дій. Педагоги вчать малюків швидко евакуюватися в укриття. Для того, щоб не спровокувати паніку або психологічні проблеми цю процедуру проводять у формі гри.

Наш садочок став учасником проєкту «Розбудова спроможностей раннього дитячого розвитку для психосоціальної підтримки та покращення умов життя та навчання дітей молодшого віку в Україні та тих, хто покинув країну». Заклад був обраний для участі через те, що громада постраждала від окупації російською федерацією. Тому, на адресу нашого садочка неодноразово надходила гуманітарна допомога від Всеукраїнського фонду «Крок за кроком», у вигляді меблів, м'якого інвентарю, канцтоварів та іграшок. Це вчасно, обнадійливо і ми вдячні, що нас підтримують.

Першого вересня 2022 року відновилася робота у всіх вікових групах. Для того, щоб діти були щасливими, перебували в безпечних умовах та отримували якісні послуги, наш заклад дав змогу батькам обрати форму надання освітніх послуг для своїх дітей.

Очна форма. Вона хоч і традиційна, але відрізняється від звичного нам формату. Всі групи у закладі працюють короткотривало – 6 годин. Діти цих груп мають одноразове харчування (обід). Освітній процес відбувається за програмою «Я у Світі».

Дистанційна форма. Під час організації освітнього процесу в дистанційному форматі педагоги враховують вікові особливості дітей. Тривалість занять для дітей молодшого та середнього дошкільного віку становить не більше 10 хвилин, старшого дошкільного віку – 15 хвилин.

Педагоги проводять заняття за затвердженим графіком. Якщо батьки не мають змоги долучитися до занять, надсилаємо їм відео.

Організовуємо зворотний зв'язок з батьками

дітей. Використовуємо месенджери Viber, WhatsApp, Telegram.

Крім вихованців нашого садочка «Ромашка» до груп були зараховані діти ВПО, а також наш садок приймає дітей із інших (зруйнованих) закладів дошкільної освіти Тростянецької територіальної громади.

У процесі організації комунікації учасників освітнього процесу, а також з метою покращення адаптації громадян із числа внутрішньо переміщених осіб із зон активних бойових дій, працівники ЗДО надають підтримку психологічну, інформаційну, методичну, консультативну тощо дітям та їхнім сім'ям.

Педагоги у своїй роботі керуються методичними рекомендаціями щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану, розроблених МОН України.

Педагогічний колектив твердо переконаний у тому, що роль освітнього закладу під час війни значно більша, ніж освітня, тому працівники садочка від початку повномасштабної війни не залишаються осторонь від проблем держави: навчають, виховують, надають психологічну допомогу своїм підопічним, щоб наблизити нашу спільну перемогу. Кухарі щодня готують гарячі обіди для військових. Педагоги плетуть маскувальні сітки, в'яжуть шкарпетки та светри, виготовляють окопні свічки. До волонтерства долучилися маленькі відвідувачі закладу та їх батьки. Діти постійно малюють малюнки для захисників, педагоги та батьки допомагають з продуктами харчування та придбанням необхідного обладнання на передову.

Робота закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану – це виклик для всіх учасників освітнього процесу. Критична ситуація стала надзвичайною та я допомогла оцінити можливості наших працівників діяти в такій ситуації. Тож, в умовах війни працівники закладу показали готовність та спроможність повноцінно надавати освітні, інформаційні, консультаційні послуги сім'ям вихованців. Наш садок став осередком, який дає змогу дітям отримувати не лише знання, навички та життєві уміння, а й психолого-педагогічну підтримку. А ще, ми відчуваємо приналежність до Великої української нації, гордість за нескорений народ України, віру у Перемогу.